

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 20Saz/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0924100246
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Roman Die
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2024:0924100246.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach, sudcom Mgr. Romanom Die, v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Eritrejský štát, trvale bytom: Eritrejský štát, bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 41 Košice, proti žalovanému: Mobilná jednotka Policajného zboru Banská Bystrica, Skuteckého 19, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BB4-35-015/2024-AV zo dňa 09.03.2024, takto

rozhodol:

I. Zrušuje rozhodnutie žalovaného: Mobilná jednotka Policajného zboru Banská Bystrica, Skuteckého 19, 974 01 Banská Bystrica, č. PPZ-HCP-BB4-35-015/2024-AV zo dňa 09.03.2024, týkajúce sa žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Eritrejský štát, trvale bytom: Eritrejský štát, bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce.

II. Nariaduje, aby bol žalobca: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Eritrejský štát, trvale bytom: Eritrejský štát, bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, bezodkladne prepustený zo zaistenia, bezodkladne prepustený zo zaistenia.

III. Priznáva žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Správnu žalobou zo dňa 22.03.2024 doručenu Správnemu súdu v Košiciach (ďalej aj ako „správny súd“ alebo „súd“) dňa 08.04.2024 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného PPZ-HCP-BB4-35-015/2024-AV zo dňa 09.03.2024 o zaistení žalobcu, zároveň žiadal nariadiť jeho bezodkladné prepustenie zo zaistenia a priznať úplnú náhradu trov konania.

Administratívne konanie

2. Žalobca bol dňa 08.03.2024 kontrolovaný hliadkou Pohotovostnej motorizovanej jednotky PZ Trenčín v meste Trenčín. Nakoľko žalobca nevedel hodnoverným spôsobom preukázať svoju totožnosť, dôvod a oprávnenosť pobytu na území Slovenskej republiky, stal sa osobou podozrivou z neoprávneného pobytu, na základe čoho bol predvedený na miestne a vecne príslušný útvar žalovaného za účelom ďalších úkonov podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Zákon o pobyte cudzincov“).

3. Vykonanými lustráciami v informačných systémoch bolo policajnými zložkami zistené, že žalobca nedisponuje žiadnym oprávnením k zdržiavaniu sa na území Slovenskej republiky, resp. schengenského priestoru. Vzhľadom na to, že žalobca nemá na území Slovenskej republiky oprávnený pobyt, žalovaný vydal dňa 09.03.2024 podľa § 82 odsek 1 písmeno b/ Zákona o pobyte cudzincov rozhodnutie o administratívnom vyhostení žalobcu č. PPZ-HCP-BB4-35-012/2024-AV (ďalej aj ako „Rozhodnutie o administratívnom vyhostení“), pričom v predmetnom rozhodnutí bol žalobcovi uložený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov na dobu piatich rokov, ako krajina, do ktorej má byť žalobca vyhostený bol určený Eritrejský štát, pretože ide o krajinu pôvodu, o krajinu, z ktorej po splnení podmienok prišiel a o krajinu, do ktorej sa po prešetroaní môže žalobca vrátiť, zároveň žalobcovi nebola určená lehota na vycestovanie, bol zároveň vylúčený odkladný účinok s tým, že lehota zákazu vstupu začne plynúť dňom vykonania administratívneho vyhostenia.

4. Do zápisnice o podaní vyjadrenia vo veci zaistenia žalobca za prítomnosti do konania pribratého tlmočníka uviedol svoje meno, dátum narodenia a štátnu príslušnosť s tým, že, nemá zdravotné ťažkosti, nepožaduje prítomnosť právneho zástupcu, má pri sebe asi 20 eur a ďalšie peniaze si nevie zabezpečiť, nemá na území SR zdravotné poistenie, ubytovanie si nevie zabezpečiť a nebol trestaný.

5. Do zápisnice o podaní vyjadrenia vo veci jeho neoprávneného pobytu na území Slovenskej republiky žalobca okrem iného uviedol, že pochádza z mesta Asmara v štáte Eritrea, je slobodný, bezdetný, v krajine pôvodu nemá žiadny majetok, nikde nepracoval, je protestant, z krajiny pôvodu odišiel kvôli náboženským problémom, pre svoje vierovyznanie, chcel ísť do Nemecka kde sa chcel živiť prácou, hranice prechádzal nelegálne, podrobne opísal päť mesiacov trvajúcu cestu z Eritrey až na Slovensko, za ktorú uhradil približne 5000 eur, túto sumu si požičal od známych a týmto za túto cestu dlhuje, z krajiny pôvodu odišiel na základe slobodného rozhodnutia, nebol vyhostený, kvôli svojmu vierovyznaniu by bol zadržaný a možno by mu hrozil trest smrti, o dobrovoľný asistovaný návrat nemá záujem, nikde nežiadal o azyl a na otázku, či mu v krajine pôvodu bol uložený trest smrti, alebo mu takýto trest hrozí odpovedal: „Nie, neviem.“

6. Žalovaný správny orgán rozhodnutím PPZ-HCP-BB4-35-015/2024-AV zo dňa 09.03.2024 zaistil žalobcu dňa 09.03.2024 podľa § 88 ods. 1 písm. b/ Zákona o pobyte cudzincov na účel výkonu administratívneho vyhostenia a v súlade s § 88 ods. 4 Zákona o pobyte cudzincov stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 09.06.2024 a žalobcu umiestnil do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov (ďalej len ako „ÚPZC“).

7. Žalovaný napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca ako štátny príslušník Eritrejského štátu pri kontrole nevedel preukázať oprávnenosť svojho pobytu na území Slovenskej republiky, čo bolo potvrdené vykonanými lustráciami, na základe čoho začal správny orgán dňa 08.03.2024 konanie o administratívnom vyhostení žalobcu podľa § 82 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „Zákon o pobyte cudzincov“), v rámci ktorého z vyjadrenia žalobcu zistil priebeh cesty žalobcu z Eritrey až na Slovensko. Z vyjadrenia žalobcu podľa žalovaného tiež vyplynulo, že z domovskej krajiny odišiel čisto z ekonomických dôvodov, jeho cieľovou krajinou je Nemecko, v domovskej krajine nevládni žiaden majetok, prenasledovanie mu nehrozí, z domovskej krajiny odišiel z ekonomických dôvodov a za lepším životom, lebo dlhuje peniaze a kvôli vierovyznaniu by bol v domovskej krajine zadržaný a možno by mu hrozil aj trest smrti. Tvrdenie o možnosti zadržania a hrozbe trestu smrti žalovaný vyhodnotil ako nepresvedčivé. Žalovaný ďalej konštatoval, že vo vzťahu k žalobcovi nebolo možné postupovať v zmysle čl. 7 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/115/ES zo dňa 16.12.2008 a že v danom prípade nebola určená lehota na vycestovanie z dôvodu, že žalobca nedisponuje cestovným dokladom, ani žiadnym dokladom, ktorý by mu to umožnil, nemá vlastné finančné prostriedky na vycestovanie a nemá oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a týchto dôvodov nie je možné prepustenie žalobcu na slobodu.

8. Žalovaný ďalej konštatoval, že podľa práva EÚ sa musia najprv vyčerpať všetky alternatívy a zaistenie musí byť poslednou možnosťou, pokiaľ tieto alternatívy nemožno účinne uplatniť na základe individuálneho posúdenia každého jednotlivého prípadu. Uviedol, že skúmal aj možnosť uloženia menej závažného prostriedku ako zaistenia, avšak nezistil splnenie podmienok na aplikáciu § 89 ods. 1 písm. a/ a b/ Zákona o pobyte cudzincov. Na základe povinnosti vykonať potrebné úkony k vyhosteniu a vyjadrenia žalobcu, ktorý uviedol, že nemá na území Slovenskej republiky žiadnu rodinu, nedisponuje

finančnou hotovosťou, ktorá by pokryla jeho pobyt na území Slovenskej republiky, nevie si zabezpečiť finančné prostriedky, ubytovanie ani zdravotné poistenie, rozhodol žalovaný o zaistení žalobcu.

9. Dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 09.06.2024, kedy má dôjsť k zabezpečeniu návratu žalobcu do domovskej krajiny po technicko-personálnej stránke (vybavenie náhradného cestovného dokladu, lustrácie, forma realizácie návratu), určil aj na základe praktických skúseností ÚPZC s návratovou procedúrou štátnych príslušníkov afrických štátov. V konaní o administratívnom vyhostení žalovaný preskúmal existenciu prekážok administratívneho vyhostenia podľa § 81 ods. 1, 2 a 4 Zákona o pobyte cudzincov a nezistil prekážky administratívneho vyhostenia. Žalobca neuviedol vo svojom vyjadrení zo dňa 09.03.2024 žiadne dôvody brániace jeho návratu do domovskej krajiny a žalovaný sa dôkladne oboznámil s bezpečnostnou situáciou v domovskej krajine žalobcu a nezistil žiadne dôvody brániace návratu žalobcu do jeho návratu do domovskej krajiny.

10. Žalovaný v krátkosti zhrnul základné informácie o domovskej krajine žalobcu (Eritrea), t. z., že ide prezidentskú republiku, militarizovaný autoritársky štát s vysokou mierou izolacionizmu, bojujúci s chudobou, masívnou emigráciou, v ktorom je obmedzená sloboda slova, tlače a zhromažďovania. Napriek tomu je všeobecne známe, že je zároveň turistickou destináciou vo viacerých európskych krajinách. Opísal možnosť vykonania vyhostenia prostredníctvom aktivít organizovaných agentúrou Frontex v prípade, že osoba disponuje platným cestovným dokladom alebo platným náhradným cestovným dokladom a nie sú známe prekážky realizácie odsunu. Žalovaný tiež poukázal na reálnu možnosť leteckého presunu žalobcu do domovského štátu prostredníctvom leteckých spoločností ponúkajúcich možnosť leteckej dopravy do hlavného mesta Eritrey. V súvislosti s reálnou možnosťou vyhostenia žalobcu do domovskej krajiny žalovaný tiež poukázal na existenciu Dohody z Cotonou medzi Európskou úniou a 79 krajinami Afriky (signatárom je aj Eritrea), Karibiku a Tichomoriam, ktorej obsahom je okrem iného záväzok spolupráce pri readmisii štátnych príslušníkov týchto krajín. V roku 2019 bola podľa žalovaného miera návratnosti štátnych príslušníkov Eritrejského štátu do domovskej krajiny na úrovni 4% a zo 116 žiadostí o readmisiu bolo eritrejskými orgánmi vydaných 6 cestovných dokladov. Spoluprácu s Eritreou vyhodnotil žalovaný na základe dostupných informácií od členských štátov Európskej únie ako veľmi slabú až neuspokojivú. Miera uznania azylu eritrejských štátnych príslušníkov je vo väčšine prípadov vysoká, čo vedie k obmedzenej prevádzkovej praxi v oblasti readmisie. Na úrovni EÚ podľa žalovaného nie sú zavedené spoločne dohodnuté postupy, členské štáty nemajú žiadne bilaterálne nástroje a neexistuje žiadna účinná rutina readmisie. Spolupráca pri identifikácii a vydávaní cestovných dokladov je vo väčšine prípadov nedostatočná a tých niekoľko výsledných návratov – väčšina dobrovoľných, sa môže uskutočniť iba pravidelným letom. Žalovaný tiež v krátkosti spomenul činnosť Európskej siete pre návrat a reintegráciu (ERRIN). S poukazom na uvedené mal žalovaný za to, že v danom prípade je predpoklad reálneho výkonu administratívneho vyhostenia žalobcu, na účel ktorého bol využitý inštitút zaistenia.

11. Žalovaný skonštatoval, že zaistenie žalobcu je v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj ako „Dohovor“) a mal za to, že zaistenie žalobcu pre účely administratívneho vyhostenia je zákonným pozbavením slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostení z územia Slovenskej republiky. Samotný základ pre začiatok konania o reálnom vyhostení z územia Slovenskej republiky podľa článku 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru je nevyhnutná existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení z územia Slovenskej republiky a túto podmienku žalovaný považoval za splnenú, čoho dôkazom je nespochybniteľná existencia vykonateľného rozhodnutia o administratívnom vyhostení žalobcu.

12. Záverom žalovaný uviedol, že počas konania o zaistení sa zaoberal aj otázkou rešpektovania súkromného a rodinného života v zmysle v článku 8 ods. 1 Dohovoru a práva vyplývajúce z čl. 8 ods. 1 Dohovoru žalobcovi neupiera a plne ich rešpektuje. S poukazom na povinnosti podľa § 90 odsek 1 písm. d/ Zákona o pobyte cudzincov, v prípade zistenia nových skutočností bude postupovať tak, aby žalobcovi nevznikla jeho zaistením žiadna bezdôvodná ujma. Žalovaný považoval zaistenie žalobcu na výkon administratívneho vyhostenia za účelné a efektívne, pretože v prípade žalobcu je potreba vykonať administratívne vyhostenie bez odkladu avšak napr. okamžité vrátenie na hranicu ani uloženie miernejších donucovacích opatrení v danom prípade nie je možné. Navyše existuje dôvodná obava, že nezaistením žalobcu by mohlo dôjsť k pokračovaniu jeho neoprávneného pobytu v krajinách schengenského priestoru ako aj k zmareniu úkonov smerujúcich k vystaveniu náhradného cestovného dokladu.

Súdne konanie

13. V zákonom stanovenej lehote podal žalobca proti rozhodnutiu žalovaného č. PPZ-HCP-BB4-35-015/2024-AV zo dňa 09.03.2024 (ďalej aj ako „napadnuté rozhodnutie“) správnu žalobu zo dňa 22.03.2024. Žiadal toto rozhodnutie žalovaného zrušiť, žalovanému nariadiť, aby žalobcu bezodkladne zo zaistenia prepustil a priznať mu plnú náhradu trov konania.

14. Správnu žalobu odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, žalovaný na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho skutkové aj právne závery sú v rozpore s obsahom administratívneho spisu a vlastnými zisteniami. Žalobca citoval niekoľko ustanovení Zákona o pobyte cudzincov (§ 61a ods. 1 písm. a/, § 81 ods. 1, 2, 4, § 88 ods. 1 písm. b/, § 90 ods. 1 písm. d/), Správneho poriadku (32 ods. 1, § 47 ods. 3), Dohovoru (čl. 5 ods. 1 písm. f/) a Návratovej smernice (bod 16 Preambuly, čl. 15 ods. 1 druhá veta a ods. 4).

15. Z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ako „ÚS SR“) vyplýva, že pri rozhodovaní správneho orgánu musí správny orgán skúmať, či takýmto rozhodnutím nedôjde k obmedzeniu či zásahu do práv chránených aj inými právnymi predpismi, najmä medzinárodnými normami o ochrane základných ľudských práv a slobôd majúcimi prednosť pred zákonom. Žalobca mal za to, že limitom zaistenia je okrem formálnej zákonnosti a jeho účelnosť a efektívnosť, a teda reálna možnosť naplnenia účelu zaistenia, ktorým je v prejednávanom prípade výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Žalobca je eritrejským štátnym príslušníkom bez platných cestovných dokladov, domov sa bojí vrátiť a nesúhlasí s tvrdením žalovaného, že je čisto ekonomickým migrantom. V konaní pred žalovaným vypovedal o možných problémoch v Eritrei z dôvodu jeho vierovyznania, toto tvrdenie považoval žalovaný za nedôveryhodné, hoci z nižšie citovaných správ o situácii v Eritrei vyplýva, že Eritrea obmedzuje aj slobodu vierovyznania. Sám žalovaný opisuje takmer nulovú spoluprácu so zastupiteľskými orgánmi Eritreou, veľmi nízku mieru návratov eritrejských štátnych príslušníkov z územia Európskej únie a nízku mieru vydávania náhradných cestovných dokladov, z ktorej navyše vyplýva, že sa jedná takmer výlučne o prípady dobrovoľných návratov, čo nie je prípad žalobcu. Naopak miera udelenia azylu členskými štátmi je podľa zistení samotného žalovaného vysoká, čo podporuje tvrdenie žalobcu o zlej bezpečnostnej situácii v krajine jeho pôvodu a odôvodnenosti jeho úteku z krajiny. Z informácií uvádzaných samotným žalovaným je možné dospieť k záveru o neúčelnosti zaistenia žalobcu pre jeho nevyhostiteľnosť a existenciu právnych a faktických prekážok vyhostenia, a teda o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia pre jeho rozpor s čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru, ust. § 90 ods. 1 písm. d/ Zákona o pobyte cudzincov a citovaných ustanovení Návratovej smernice. Záver žalovaného, že vo veci žalobcu existuje reálny predpoklad vyhostenia žalobcu, a teda zrealizovania účelu zaistenia, je v rozpore s jeho vlastnými zisteniami a obsahom spisu.

16. Žalobca sa v ďalšom texte podanej správnej žaloby snažil vyvrátiť tvrdenia žalovaného o tom, že Eritrea je bežnou turistickou destináciou, pričom poukázal na skutočnosť, že turisti si pri návšteve Eritrejského štátu často platia ozbrojený sprievod a že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky na svojom internetovom sídle upozorňuje svojich občanov že, hoci v Eritrei nie je žiadna nedávna história terorizmu, útoky nemožno vylúčiť. Eritrea je vo vojenskom konflikte s Etiópiou a má jednu z najhorších úrovní ochrany ľudských práv a slobôd. Z pohľadu nutnosti dodržiavania čl. 3 Dohovoru a článku 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pokiaľ nie je výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení ani potenciálne možný, či prípustný pre prekážky vyhostenia, nie je prípustné ani zaistenie a takéto obmedzenie osobnej slobody je v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru. V súvislosti so situáciou v Eritrei žalobca poukázal na uznesenie Európskeho parlamentu o situácii v Eritrei (2016/2568(RSP)) zo dňa 10.03.2016 a výročné správy o dodržiavaní ľudských práv v Eritrei vypracované organizáciou Human Rights Watch alebo Spojenými štátmi americkými. Z uvedených dokumentov podľa žalobcu vyplýva, že Eritrea je jednou z krajín s najhoršou úrovňou dodržiavania ľudských práv na svete, mnohí mladí ľudia z krajiny utekajú, aby unikli pred represívnou vládou a povinnou brannou povinnosťou, ktorá často začína vo veľmi skorom veku a trvá neurčitú dobu. Mnohí branci sa využívajú na nútenú prácu a ocitajú sa tak v pozícii otrokov. Nie je zaručená sloboda vykonávať náboženské obrady, sloboda svedomia, sloboda médií a sloboda prejavu. Podľa záverov vyšetrovacej komisie OSN pre ľudské práva v Eritrei, dochádza v tejto krajine k mimosúdny

popravám, mučeniu, vojenskej službe ako forme otroctva, núteným prácam a politike „vystrel a zabi“, ktorá sa uplatňuje na hraniciach a ktoré môžu byť zločinmi proti ľudskosti. Neexistuje tu sloboda náboženského vyznania, v krajine sú povolené len 4 náboženstvá. Diskriminácia žien a násilie voči nim sú prítomné vo všetkých oblastiach eritrejskej spoločnosti. Množstvo Eritrejčanov je zadržovaných z rôznych neopodstatnených dôvodov a na neurčitý čas, tieto osoby, vrátane detí, sú držané v extrémne krutých podmienkach, ktoré sa v niektorých prípadoch rovnajú mučeniu alebo odopieraniu zdravotnej starostlivosti. UNHCR odhadovalo, že asi 5000 Eritrejčanov každý mesiac opustilo krajinu, čo je vo veľkej miere prisudzované pretrvávajúcemu závažnému porušovaniu ľudských práv. V roku 2015 bolo postavenie utečenca v Európskej únii udelené 69 % eritrejských žiadostí o azyl, zatiaľ čo ďalších 27 % žiadateľov získalo doplnkovú ochranu, čo preukazuje závažnosť prenasledovania v Eritrei. Štátni príslušníci Eritrejského štátu, ktorí hľadali ochranu v zahraničí, boli cieľom zlého zaobchádzania zo strany eritrejských orgánov a bezpečnostných zložiek ako v zahraničí, tak aj po ich nútenom návrate z inej krajiny. Ľudskoprávni experti OSN poukazovali na rôzne spôsoby porušovania ľudských práv Eritrejčanov, ktorí boli nútené vrátení do Eritrejského štátu, vrátane mučenia a zlého zaobchádzania, núteného zmiznutia a nezákonného zaistenia. Taktiež uviedli, že niektorých Eritrejčanov deportovaných Egyptom v októbri 2021 už odvtedy nikto nevidel alebo o nich nikto nepočul, a preto sa predpokladá, že sú zadržávaní eritrejskými orgánmi v zaistení bez možnosti komunikácie.

17. Aj z aktuálnej správy Human Rights Watch World Report 2024 - Eritrea vyplýva, že situácia sa nijako nezmenila a eritrejská vláda po obnovení konfliktu s Etiópiou naďalej využíva voči občanom časovo neobmedzenú brannú povinnosť, ktorá sa týka aj maloletých a postihuje členov rodín tých občanov, ktorí sa snažia takejto odvodovej povinnosti vyhnúť. Nútené vrátené osoby čelia riziku prenasledovania a porušovania ich základných ľudských práv. Zo Správy o krajinách pôvodu niekdajšieho Európskeho azylového podporného úradu (EASO) zo septembra 2019 vyplýva, že núteným navrátilcom - eritrejským štátnym príslušníkom, preukázateľne hrozí zlé zaobchádzanie zo strany štátnych orgánov a finančné alebo až trestnoprávne sankcie, pričom stupeň a spôsob sankcie závisí aj od toho, či dotknutá osoba opustila krajinu legálne alebo ilegálne, či absolvovala všeobecnú brannú povinnosť alebo nie a v akom veku sa vracia do krajiny.

18. Žalobca má za to, že jeho vyhostenie do krajiny pôvodu by jednoznačne znamenalo porušenie čl. 3 Dohovoru a ustanovení § 81 ods. 1, 2 a 4 Zákona o pobyte cudzincov. Pokiaľ nie je výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení ani potenciálne možný, či prípustný, nie je prípustné ani zaistenie a takéto obmedzenie osobnej slobody je porušením čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru. Nútené vyhostenie žalobcu nie je navyše ani len prakticky možné a to pre nespoluprácu eritrejských orgánov s členskými štátmi Európskej únie, čo bolo zistené samotným žalovaným. Žalobca navyše nie je vyhostiteľný ani do tranzitných krajín, vzhľadom na niekoľkoročné odmietanie tranzitných krajín preberať cudzích štátnych príslušníkov na svoje územie na základe readmisných dohôd. Každé obmedzenie osobnej slobody cudzieho štátneho príslušníka smie byť realizované iba za jediným účelom, a tým je výkon rozhodnutia o odsune, ktorý musí byť navyše aj reálne zrealizovateľný, nie iba formálny. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, je žalovaný povinný zaoberať sa aj účelnosťou a efektívnosťou zaistenia cudzinca, zaistenie nesmie byť svojvoľné, jeho limitom je naplnenie účelu, teda reálnosť vyhostenia.

19. V súvislosti s prepojením konania o zaistení a konania o odsune žalobca citoval právne vety z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sza/7/2016, sp. zn. 1Szak/11/2016 zo dňa 17.10.2016, sp. zn. 1Sza/8/2015, 1Sza/9/2016 a z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010. Záverom uviedol, že v zaistení sa nachádza čisto formálne, bez akéhokoľvek reálneho podkladu zrealizovania návratu do inej krajiny, keďže v jeho veci existujú právne a faktické prekážky vyhostenia, neexistuje žiadna tretia krajina, ktorá by ho bola ochotná prijať a odmieta dobrovoľný návrat pre bezpečnostnú situáciu v Eritrei. Správny súd v Košiciach podľa žalobcu v skutkovo totožných veciach preskúmania zaistenia eritrejských štátnych príslušníkov rozsudkami zo dňa 01.03.2023 sp. zn. 6Sa/8/2023 a 1Sa/6/2023 nariadil ich bezodkladné prepustenie zo zaistenia. Zistené prekážky vyhostenia môžu podľa žalobcu zakladať právny dôvod buď pre odloženie výkonu rozhodnutia o vyhostení v zmysle § 84 ods. 5 písm. a/ Zákona o pobyte cudzincov alebo udelenie povolenia na zotrvanie na území Slovenskej republiky v zmysle § 61a Zákona o pobyte cudzincov, a teda majú za následok neprípustnosť zaistenia cudzinca.

20. K správnej žalobe sa vyjadril žalovaný, ktorý vo svojom vyjadrení navrhol správnu žalobu zamietnuť. Poukázal na dôvody zaistenia, medzi ktoré zaradil vyjadrenie žalobcu, v ktorom tento opísal svoju päť mesiacov trvajúcu cestu z krajiny pôvodu až na Slovensko, kde žalovaný zdôrazňoval najmä cieľ žalobcu dopraviť sa do Nemecka a osobné pomery žalobcu, ktorý je slobodný, nemá deti, nemá cestovné doklady, ani finančnú hotovosť, nebol trestne stíhaný, nikde nepracoval, nič nevlastní, nikde nežiadal o azyl, právnu pomoc na dobrovoľný návrat odmietol, v Slovenskej republike nemá rodinných príslušníkov a dlhodobo migruje bez oprávnenia na pobyt, na čom žalovaný založil svoj záver o riziku úteku žalobcu a nevyhnutnosti jeho zaistenia na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Medzi dôvody žalovaný zaradil aj existenciu rozhodnutia o administratívnom vyhostení, skutočnosti, že totožnosť žalobcu nebola overená a aktuálnej nespôsobilosti žalobcu vycestovať s platnými dokladmi. Ďalej opätovne dôvodil nutnosťou výkonu úkonov smerujúcich k výkonu vyhostenia žalobcu v dôsledku jeho neoprávneného pobytu na území Slovenskej republiky. Konštatoval tiež, že žalobcovi nebola uložená povinnosť podľa § 89 ods. 1 Zákona o pobyte cudzincov, keďže nepreukázal zabezpečenie ubytovania a finančných prostriedkov. Dĺžku doby zaistenia odôvodnil potrebou vykonania jednotlivých úkonov smerujúcich k výkonu vyhostenia žalobcu a ich časovou náročnosťou všeobecne sa odvolávajúcu na zaužívanú prax. K obavám žalobcu, ktoré prezentoval v správnej žalobe žalovaný uviedol, že žalobca je protestant, protestantizmus je jedným zo smerov evanjelickej cirkvi, ktorá je v Eritrei vládnuou mocou uznaná, a tak žalobcovi v domovskej krajine nehrozí trest smrti z dôvodu vierovyznania, čo podľa žalovaného spochybnil sám žalobca, kedy na otázku či mu v domovskej krajine bol uložený trest smrti, alebo mu takýto trest hrozí, odpovedal, že nie a nevie. Žalovaný dospel k záveru, že v prípade žalobcu môže dôjsť k naplneniu účelu, ktorému má administratívne zaistenie slúžiť.

21. Vyjadrenie žalovaného k žalobe bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené na vedomie dňa 09.04.2024.

22. Po nariadení pojednávania v predmetnej veci sa správny súd snažil zistiť aké procesné úkony smerujúce k reálnemu vyhosteniu žalobcu žalovaný vykonal od zaistenia žalobcu dňa 09.03.2024 do 09.04.2024. Žalovaný vo svojej reakcii na dopyt súdu uviedol, že od umiestnenia žalobcu v ÚPZC, bol so žalobcom vykonaný pohovor v amharskom jazyku prostredníctvom online tlmočenia, bola vykonaná lustrácia v systéme Interpol s negatívnym výsledkom, bola odoslaná žiadosť o vybavenie náhradného cestovného dokladu, daktyloskopickým porovnaním nebola zistená zhoda a bola tiež odoslaná žiadosť o informáciu k stavu vybavovania náhradného cestovného dokladu.

23. Správny súd v Košiciach ako vecne a miestne príslušný správny súd v konaní vo veciach zaistenia podľa § 221 až § 230 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného zo dňa 09.03.2024, oboznámil sa s obsahom súdneho spisu i administratívneho spisu, a to tak v právnych medziach vznesených žalobných námietok, ako aj procesným postupom žalovaného a nariadil na prejednanie a rozhodnutie veci pojednávanie na deň 17.04.2024. Pojednávania sa nezúčastnil žalobca, jeho právny zástupca, ktorí svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnili a súhlasili, aby súd rozhodol v ich neprítomnosti, rovnako tak ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní aj žalovaný. Súd preto prejednal a rozhodol vec v súlade s § 114 SSP a vzhľadom na neprítomnosť účastníkov konania a verejnosti vyhlásil postupom podľa § 137 ods. 3 SSP rozsudok, ktorým podľa § 230 ods. 1 písm. a/ SSP zrušil správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, nariadil bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia a žalobcovi priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

Právne východiská

24. Podľa § 221 ods. 1 SSP, žalobca sa môže správnu žalobou domáhať zrušenia rozhodnutia o zaistení, o predĺžení zaistenia, o predĺžení lehoty zaistenia vydaného podľa osobitného predpisu alebo určenia takého rozhodnutia za nezákonné, ak bol žalobca zo zaistenia prepustený.

25. V súlade s ustanovením § 206 ods. 3 a 4 SSP, správny súd posudzuje správnu žalobu vo veciach zaistenia neformálne, nie je pri svojom rozhodovaní viazaný žalobnými bodmi a pre správny súd je rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia.

26. Podľa § 230 ods. 1 písm. a/ SSP, ak správny súd po preskúmaní zistí dôvodnosť správnej žaloby podľa § 221 ods. 1, rozsudkom podľa povahy veci zruší napadnuté rozhodnutie o zaistení, rozhodnutie o predĺžení zaistenia alebo rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia a nariadi žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia.

27. Podľa § 191 ods. 1 SSP, správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak

e) zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci,
f) skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,

28. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o pobyte cudzincov, administratívne vyhodenie je rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a je povinný opustiť územie Slovenskej republiky, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej sa štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu. V rozhodnutí o administratívnom vyhodení sa uvedie aj krajina, do ktorej je cudzinec vyhodený, ak je možné takúto krajinu určiť. V rozhodnutí o administratívnom vyhodení policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov. Policajný útvar, v rozhodnutí o administratívnom vyhodení, uloží zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov, ak v rozhodnutí o administratívnom vyhodení neurčí lehotu na vycestovanie podľa § 83 ods. 2.

29. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

30. Podľa § 81 ods. 2 Zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

31. Podľa § 82 ods. 1 písm. b/ Zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

32. Podľa § 88 ods. 1 písm. b/ Zákona o pobyte cudzincov, policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhodenia alebo výkonu trestu vyhodenia.

33. Podľa § 88 ods. 4 prvá veta Zákona o pobyte cudzincov, štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov.

34. Podľa § 90 ods. 1 písm. d/ Zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

35. Podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

36. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem prípadu, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ktorým je okrem iného zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhodenie alebo vydanie.

37. Podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

38. Podľa bodu 16 Preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len ako „Návratová smernica“), využitie zaistenia na účely odsunu by malo byť s ohľadom na použité prostriedky a sledované ciele obmedzené a viazané na zásadu primeranosti. Zaistenie je oprávnené len na prípravu návratu alebo vykonanie procesu odsunu a ak by uplatnenie miernejších donucovacích opatrení nebolo dostatočné.

39. Podľa čl. 15 ods. 1, druhá veta Návratovej smernice, zaistenie sa vždy uskutočňuje na čo najkratšie obdobie, trvá, len pokiaľ prebiehajú prípravy na odsun, a vykonáva sa s náležitou starostlivosťou.

40. Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej aj ako „Správny poriadok“), správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

41. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Právne závery správneho súdu

42. Úlohou správneho súdu bolo v tomto konaní preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia a to, či je daný dôvod na prepustenie žalobcu zo zaistenia realizovaného na základe rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BB4-35-015/2024-AV zo dňa 09.03.2024. Žalobca v konaní namietal nedostatočne zistený skutkový stav (podľa § 191 ods. 1 písm. e/ SSP), nesprávne právne posúdenie (§ 191 ods. 1 písm. c/ SSP) a rozpor zisteného skutkového stavu s administratívnym spisom a zisteniami žalovaného (§ 191 ods. 1 písmeno f/ SSP).

43. Úvodom správny súd vzhľadom na predmet tohto súdneho konania poukazuje na závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 398/2020 zo dňa 10.11.2020, ktorý v tomto náleze uviedol: „Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že čl. 5 dohovoru uchováva základné ľudské právo, a to ochranu jednotlivca pred svojvoľnými zásahmi štátu do jeho práva na slobodu (rozsudok Veľkej komory vo veci Saadi proti Spojenému kráľovstvu z 29. 1. 2008, bod 63). Každé pozbavenie slobody musí spadať pod niektorú z výnimiek uvedených v čl. 5 ods. 1 písm. a) až f) a musí byť „zákonné“. Kde ide o „zákonnosť“ zadržania vrátane otázky, či „konanie ustanovené zákonom“ bolo dodržané, dohovor odkazuje hlavne na vnútroštátne právo a stanovuje povinnosť dodržať hmotné a procesné pravidlá vnútroštátneho práva (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, bod 73). V tomto kontexte je relevantná aj „kvalita“ právnej úpravy v tom zmysle, že vnútroštátne právo umožňujúce pozbavenie slobody musí byť dostatočne prístupné, určité a predvídateľné pri jeho aplikácii tak, aby sa predišlo nebezpečenstvu svojvôle (rozsudok Veľkej komory vo veci Mooren proti Nemecku z 9. 7. 2009, bod 76). Dodržanie vnútroštátneho práva však nepostačuje, čl. 5 ods. 1 dohovoru navyše vyžaduje, aby každé pozbavenie slobody bolo v súlade s jeho účelom, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou. Základnou zásadou je, že žiadne zadržanie, ktoré je svojvoľné, nemôže byť v súlade s čl. 5 ods. 1 a pojem „svojvôle“ v čl. 5 ods. 1 presahuje nesúlady s vnútroštátnym právom, a tak pozbavenie slobody môže byť zákonné v zmysle domáceho práva, ale stále svojvoľné, a teda v rozpore s dohovorom. Vychádzajúc z rozhodnutí ESLP, pojem svojvôle v kontexte s čl. 5 sa do určitej miery mení v závislosti od toho, o aký druh zadržania ide (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, body 67, 68). Zákaz svojvôle sa aplikuje aj pri pozbavení slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, bod 73). Európsky súd pre ľudské práva neposkytol komplexnú definíciu toho, ktoré konanie príslušných orgánov môže predstavovať „svojvôľu“ pre účely čl. 5 ods. 1, kľúčové princípy rozvinul v jednotlivých rozhodnutiach (Mooren proti Nemecku, bod 77). Jedným takým všeobecným princípom vytvoreným judikatúrou ESLP je, že zadržanie bude arbitrálne v prípade, ak napriek dodržaniu litery vnútroštátneho zákona bol

prítomný prvok úmyselne zlého konania (konania v zlej viere) alebo podvodného (klamlivého) konania zo strany príslušných orgánov (Mooren proti Nemecku, bod 78).“

44. Hlavná línia žalobnej argumentácie žalobcu spočívala v namietaní nezákonnosti jeho zaistenia, z dôvodu nemožnosti naplniť jeho účel, kedy žalobca pomerne rozsiahlo opisoval situáciu v jeho krajine pôvodu, ktorá zakladá prekážku jeho administratívneho vyhostenia a rovnako tak nemožnosť jeho reálneho vyhostenia s ohľadom na nespoluprácu štátnych orgánov v krajine jeho pôvodu. Po dôkladnom preskúmaní administratívneho spisu, ako aj súdneho spisu, napadnutého rozhodnutia a písomných podaní účastníkov konania správny súd dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby. V tejto súvislosti správny súd poukazuje najmä na pomerne konštantnú judikatúru najvyšších súdnych autorít, na ktorú poukázal aj žalobca v podanej správnej žalobe, z ktorej vyplýva, že limitom zaistenia je naplnenie jeho účelu, a to reálnosť vyhostenia, vyhostiteľnosť cudzinca, pričom konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou. Pri rozhodovaní o zaistení nemožno ignorovať zjavné fakty, ktoré bránia vyhosteniu. Reálnosť vyhostiteľnosti je podmienkou zaistenia cudzinca a preto správny orgán musí reálnu možnosť vyhostenia do krajiny pôvodu náležite vyhodnotiť. Ak nie je cudzinec vyhostiteľný, nie je jeho zaistenie ani efektívne, ani účelné.

45. Dôvodnosť správnej žaloby správny súd videl v tom, že žalovaný síce formálne skonštatoval, že preskúmal existenciu prekážok podľa § 81 ods. 1, 2 a 4 Zákona o pobyte cudzincov na základe vyjadrenia žalobcu a informácií o bezpečnostnej situácii v Eritrei a tiež technické podmienky a možnosti vyhostenia žalobcu, no z obsahu napadnutého rozhodnutia a obsahu administratívneho spisu dospel správny súd k záveru, že preskúmanie existencie prekážok administratívneho vyhostenia žalovaným bolo nedostatočné. V tejto súvislosti správny súd konštatuje nedostatočné zistenie skutkového stavu žalovaným a rozpor skutkového stavu, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia s administratívnym spisom. Konanie o administratívnom vyhostení je previazané s konaním o zaistení, keďže k nemu dochádza práve za účelom výkonu vyhostenia. Vzhľadom na vyššie uvedené závery obsiahnuté v judikatúre je tak v týchto konaniach jednou z povinností správneho orgánu vyhodnotiť reálnu vyhostiteľnosť cudzinca. Základným predpokladom k tomu, aby mohol správny orgán náležite vyhodnotiť reálnu vyhostiteľnosť je získanie informácií v prvom rade od cudzinca, ktorého vyjadrenie je v tomto procese kľúčové, aby mohol správny orgán tvrdenia cudzinca vyhodnotiť vo väzbe na dostupné informácie o krajine, kam mieni cudzinca vyhostiť a za účelom výkonu tohto vyhostenia následne v prípade splnenia ďalších podmienok prípadne zaistiť. Žalobca v rámci svojho vyjadrenia uviedol podstatné tvrdenia o dôvodoch svojho vycestovania z krajiny pôvodu, t. j., že je protestant, odišiel kvôli náboženským problémom pre svoje vierovyznanie, kvôli vierovyznaniu by bol zadržaný a mohol by mu hroziť aj trest smrti. Tieto tvrdenia možno označiť za závažné vo vzťahu k vyhodnoteniu existencie prekážok administratívneho vyhostenia. Žalovaný pravdivosť tvrdení žalobcu, ktoré by mohli zakladať existenciu prekážok administratívneho vyhostenia však žiadnym spôsobom ďalej neskúmal a v napadnutom rozhodnutí sa s nimi stroho vysporiadal s odôvodnením, že neboli presvedčivé, napriek tomu, že správa o bezpečnostnej situácii v Eritrei, ktorú žalovaný zabezpečil do administratívneho spisu poukazuje na popieranie náboženskej slobody a na zaobchádzanie s inými vierovyznaniami. Správny súd musí na tomto mieste konštatovať, že žalovaný v napadnutom rozhodnutí vyjadrenia žalobcu interpretoval v rozpore s tým ako sú zachytené v zápisnici o vyjadrení účastníka konania zo dňa 09.03.2024. Žalobca uviedol, že z krajiny pôvodu odišiel kvôli náboženským problémom pre svoje vierovyznanie a nie z ekonomických dôvodov a za vidinou lepšieho života, ako uvádza žalovaný v napadnutom rozhodnutí. V rozpore s obsahom zápisnice je aj interpretácia, že žalobca odišiel z krajiny z dôvodu, že dlhuje peniaze. Žalobca síce uviedol, že dlhuje peniaze, avšak z jeho odpovede na otázku vyplýva, že dlh mu vznikol v súvislosti s päť mesiacov trvajúcou cestou z krajiny a finančný dlh nebol dôvodom, pre ktorý krajinu opustil. Na základe uvedeného sa takáto interpretácia žalovaného javí súdu ako pomerne účelová.

46. Tvrdenia žalobcu ohľadne problémov s vierovyznaním a možnosťou hrozby trestu smrti boli podľa správneho súdu dostatočné na to, aby podnietili žalovaného k tomu, aby preskúmal spôsob zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi Eritrei, ktorí sú navrátení do krajiny pôvodu. Žalovaný však v procese rozhodovania o zaistení žalobcu dostatočne nezisťoval skutkový stav, a teda to, aké podmienky prevládajú v Eritrei v súčasnosti, teda v krajine do ktorej bol žalobca rozhodnutím vyhostený. Žalovaný neskúmal ani to, aké zaobchádzanie by žalobcovi hrozilo v prípade jeho návratu do tejto krajiny, vo vzťahu k informáciám, ktoré žalobca žalovanému v priebehu administratívneho konania poskytol. Žalovaný teda neskúmal, či Eritrea nie je pre žalobcu tým štátom, do ktorého by žalobca nemohol byť

vyhostený pre existenciu prekážok vyhostenia podľa § 81 ods. 1 a 2 Zákona o pobyte cudzincov. V konaní o administratívnom vyhostení, ako aj v konaní o zaistení na účel výkonu administratívneho vyhostenia, o vzájomnej previazanosti, ktorých nemožno pochybovať, nesie orgán verejnej správy zodpovednosť za riadne obstaranie podkladov pre rozhodnutie. Žalobca si síce zadovážil do administratívneho konania správu o bezpečnostnej situácii v Eritrei, ktorá je súčasťou jeho administratívneho spisu, a ktorú z časti prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia, avšak túto nedostatočne vyhodnotil vo vzťahu k výpovedi žalobcu ako aj k situácii aká je v Eritrei v súčasnosti, na ktorú poukazujú správy, ktoré žalobca uvádza v správnej žalobe. Správa o bezpečnostnej situácii v Eritrei, vzhľadom na fakt, že neobsahuje informácie o zaobchádzaní s navrátilcami do Eritrey, neprispieva k dôkladnému splneniu povinnosti žalovaného zabezpečiť k tvrdeniu žalobcu maximálne množstvo dôkazov a správ o krajine, do ktorej má byť žalobca vyhostený.

47. Správny súd poukazuje na to, že žalovaný v kontexte odpovedí žalobcu za situácie keď existujú aktuálne správy z roku 2024, na ktoré poukazuje žalobca v správnej žalobe o stave ľudských práv a slobôd v Eritrei, ako aj o celkovej situácii nedostatočne zistil skutkový stav veci najmä tým, že v rozhodnutí o zaistení absentuje jeho vyjadrenie a úvaha k prípustnosti vrátenia žalobcu na územie Eritrei. Správa obsiahnutá v administratívnom spise žalovaného neobsahuje relevantné a aktuálne odpovede na obavy žalobcu z návratu do krajiny pôvodu. Správny súd má za to, že žalovaný mal zabezpečiť do konania také podklady, ktoré na obavy žalobcu plnohodnotné odpovede dávajú. Vid' napríklad „World Report 2024 - Eritrea“ a „World Report 2023 - Eritrea“ organizácie Human Rights Watch, ktorú obsahujú okrem iného aj informácie týkajúce sa postavenia a zaobchádzania s utečencami a navrátilcami v Eritrei a na ktoré poukazuje aj žalobca v správnej žalobe. Informácie, ktoré do konania zabezpečil žalovaný, boli podľa správneho súdu na posúdenie existencie prekážok vyhostenia žalobcu nedostatočné.

48. V súvislosti s informáciami, ktoré o sebe poskytol žalobca, že je protestant, čo žalovaný vyhodnotil ako vieru, ktorá je v Eritrei uznávaná, správny súd uvádza, že to neznamená, že by v prípade návratu žalobcu do krajiny pôvodu neboli porušované jeho ľudské práva. Z vyššie citovanej správy o bezpečnostnej situácii v Eritrei, ktorú do konania zabezpečil žalovaný okrem iného vyplýva, že Eritrea je krajinou s obmedzenou náboženskou slobodou, kde sa evidujú prípady niekoľkoročného zadržovania evanjelických a ortodoxných kresťanov práve z dôvodu ich náboženského presvedčenia. Správny súd má za to, že uvedené skutočnosti mal žalovaný pri skúmaní podmienok účelu zaistenia taktiež vyhodnocovať a to v kontexte zaobchádzania a zachovávanía/porušovania ľudských práv utečencov z Eritrey pri ich vrátení do domovskej krajiny.

49. Ako v čase vydania rozhodnutia o administratívnom vyhostení, tak aj pri rozhodovaní o zaistení cudzinca, sa musí správny orgán náležite zaoberať otázkou potenciality zrealizovania výkonu rozhodnutia o vyhostení a vo vzťahu k nej sa zaoberať existenciou možných prekážok zrealizovania vyhostenia. Pokiaľ žalovaný administratívne vyhostil žalobcu do konkrétnej krajiny – Eritrey, bolo jeho povinnosťou dôsledne skúmať existenciu prekážok vyhostenia vo vzťahu k tejto krajine, a teda či je vyhostenie do Eritrey možné, najmä ak informácie poskytnuté žalobcom odôvodňovali takúto možnosť. Z administratívneho spisu nevyplývalo, že by žalovaný vyvinul nejakú aktivitu smerujúcu k zodpovedaniu otázky, či realizácia vyhostenia žalobcu je vzhľadom na ním ponúknuté informácie možná, a teda či zaistenie žalobcu je z tohto dôvodu efektívne. Ak žalovaný vyhodnotil tvrdenia žalobcu o jeho obavách z návratu do domovskej krajiny za všeobecné, nič mu nebránilo tieto tvrdenia v súčinnosti so žalobcom ďalej preverovať a následne prijať záver o existencii či neexistencii prekážok vyhostenia žalobcu. Správny súd konštatuje, že v rozhodnutí žalovaného absentuje také odôvodnenie, ktoré by nazeralo na efektivitu a účelnosť zaistenia žalobcu vzhľadom na analýzu bezpečnostnej situácie týkajúcej sa navrátilcov v krajine, do ktorej bol žalobca administratívne vyhostený.

50. Na základe vyššie uvedených dôvodov, kedy správny súd pri súdnom prieskume napadnutého rozhodnutia žalovaného na základe podanej správnej žaloby identifikoval splnenie dvoch podmienok na zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. e/ a písm. f/ SSP, teda nedostatočné zistenie skutkového stavu veci žalovaným a rozpor skutkového stavu, ktorý vzal žalovaný za základ napadnutého rozhodnutia s administratívnym spisom, čoho dôsledkom bola nemožnosť ustálenia jednak existencie prekážok administratívneho vyhostenia a s tým spojenej reálnej vyhostiteľnosti žalobcu, ktorá je podmienkou zaistenia žalobcu. Na základe uvedeného tak nebolo možné konštatovať ani účelnosť a efektívnosť zaistenia žalobcu. Na základe uvedeného tak správny súd dospel k záveru o dôvodnosti správnej žaloby a nezákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, na

základe čoho postupom podľa § 230 ods. 1 písm. a/ SSP rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokoch I. a II. tohto rozsudku.

51. O trovách konania správny súd vzhľadom na úspech žalobcu v konaní rozhodol v súlade s ust. § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi priznal právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Správnom súde v Košiciach v lehote siedmich dní od doručenia tohto rozhodnutia. Zmeškanie uvedenej lehoty nemožno odpustiť.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správny súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podanie pred správny súdom (§ 440 ods. 1 a 2 SSP).

V kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti (§ 441 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok, ak SSP neustanovuje inak (§ 446 ods. 1 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť neplatí, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci. (§ 449 ods. 1, 2 SSP).